

megoldás munkájának előkészítése», szerény nézetem szerint, nem áll egyébből, mint, hogy az erdész a közbirtokosság befolyásos tagjait megnyerje az ügynek; ha ezt elérte, akkor egy közgyűlésen javasolhatja az erdei alap létesítését. A közgyűlés határozza meg a javaslat elfogadása esetén tagjai közül megbíz valakit az alap kezelésével, felhatalmazza az erdészt az ellenőrzéssel és az utalványozással és ezzel a teendők az alap létesítését illetőleg be vannak fejezve. A mint meg van az első alap, úgy létesülhet utána a második és azután a többi.

Igy gondolnám én az alapok létesítését, minden hatósági kényszer kerülésével, tisztán a kezelő erdészekre bízva az ügyet.

Hogy az alapok létesítése körül «a megoldás gyakorlati módja még eléggé kidolgozva nincs», ennek ellene szól az, hogy Bars, Heves, Pozsony és Torda-Aranyos vármegyékben, a helyi viszonyokhoz mért módozatok mellett, tényleg létesültek ily helyi erdei alapok.

A Bars vármegyeieket ismertettem az elől idézett cikkemben; igen jó volna, ha a többi vármegyékben létesítettekről is olvashatnánk valamit.

Jelen soraimat tisztelt szaktársaimhoz intézett azzal a kéréssel fejezem be, hogy sziveskedjenek a kérdéshez mentül többen hozzászólni.

A földmivelésügyi ministerium 1898. évi költségvetése.

Az alábbiakban közöljük a kincstári erdőkre, az államerdészet kezelésébe vett városi, községi és közbirtokossági erdőkre, az erdők állami felügyeletére, az országos erdei alapra és erdővásárlási alapra vonatkozó 1898. évi költségvetést az indokolással együtt.

Állami erdők.

Kiadás, 2. czim. — Bevétel. I. czim.

I. Kincstári erdők.

Az állami erdőknél az 1898. évre előirányzott rendes kiadások és bevételek összehasonlítva az 1897. évi költségvetés tételeivel, a következő táblázatban sommásan és rovatonként vannak kitüntetve.

Rovat	Kiadások	1898.	1897.	1898. évre	
		évi előirányzat		több	keve- sebb
		f o r i n t			
	Kezelési kiadások:				
1	Személyi járandóságok	1,023.236	978.036	45.200	—
2	Irodai és szolgatartási átalányok	13.809	13.809	—	—
3	Egyéb irodai költségek	28.612	28.612	—	—
4	Lótartási és utazási átalányok	94.220	94.220	—	—
5	Egyéb utazási költségek	98.600	99.600	—	1.000
5a	Külföldi tanulmányi utakra utikölt.	2.000	—	2.000	—
6	Kezelési épületek fentartása	66.810	65.600	1.210	—
7	Jutalmak és segélyek	8.412	8.412	—	—
8	Egyéb előre nem látott költségek	23.280	22.280	1.000	—
8a	Perköltség	5.780	5.780	—	—
	Összeg	1,364.759	1,316.349	48 410	
	Közterhek:				
9	Adó- és egyéb közköltségek	558.193	555.193	3.000	—
10	Egyházi és jótékony célok	69.639	69.106	533	—
	Összeg	627.832	624.299	3.533	
	Üzleti költségek:				
11	Erdőrendezés és felmérés	27.340	63.985	—	36.645
12	Tűzifavágatás és szállítás	945.986	1,066.201	—	120.215
13	Épület- és műszerfavágatás és száll.	847.363	690.932	156.431	—
14	Fagyártmányok előállítás	321.399	387.050	—	65.651
15	Faszén termelése és szállítása	142.084	145.069	—	2.985
16	Erdőművelés	226.750	211.311	15.439	—
	Átvitel	2,510.922	2,564.548	171,870	225.496

Rovat	K i a d á s o k	1898.	1897.	1898. évre	
		évi előirányzat		több	keve- sebb
		f o r i n t			
	Áthozat	2,510.922	2,564.548	171.870	225.496
17	Mellékhaszonvételek	43.716	41.074	2.642	—
18	Üzleti épületek és száll. eszközök	246.535	234.363	12.172	—
19	Anyagok és termények vásárlása	111.735	116.400	—	4.665
20	Leltári tárgyak beszerzése	22.202	22.850	—	648
21	Egyéb előre nem látható költségek	41.150	41.150	—	—
	Összeg	2,976,260	3,020,385		44,125
	Kiadások összege	4,968.851	4,961.033	7.818	
	<i>Bevételek</i>				
1	Főhasználat :				
	a) tüzfifa	2,124.081	2,244.286	—	120.205
	b) épület- és műszerfa	4,494.236	4,274.580	219.656	—
	c) fagyártmányok	487.007	558.336	—	71.329
	d) faszén	263.837	262.344	1.493	—
2	Mellékhaszonvételek	690.670	688.681	1.989	—
3	Anyagok és termények	50.633	57.219	—	6.586
4	Leltári tárgyak	1.925	1.925	—	—
5	Téritmények	870	2.045	—	1.175
6	Egyéb bevételek	182.078	165.380	16.698	—
6a	Perköltségek	6.186	5.700	486	—
	Bevételek összege	8,301.523	8,260.496	41.027	

A személyi járandóságok rovatán 45.200 frttal nagyobb összeg van felvéve, mint a mennyi az 1897. évre engedélyzetetett, amely többet nézve a következő felvilágosítás szolgáljon :

84 erdőgyakornoki állásnak szervezésére, valamint a központi és a számvevőségi tisztviselők tiszti fizetésének rendezésére szükséges 43.500 frt,
Magyarországon lakpénzrendezésre ... .. 2.579 frt,
Horvátországban lakpénzrendezésre ... .. 2.245 frt.

Összesen 48.504 frt.

Ebből levonva az állomások évközben való megüresedése
következtében várható megtakarítást ... .. 3.304 frtot,
marad 45.200 frt.

A részletezés szerint a kincstári erdők 1898. évi összes bevételei...	8,301.523 frt,
rendes kiadásai...	4,968.851 «
a várható tiszta jövedelem...	3,332.672 frt.

Összehasonlítva az 1898. évi előirányzatot az 1897. évivel, kitűnik, hogy az 1898-ban remélhető rendes bevétel... 41.027 frttal nagyobb, a rendes kiadások pedig ... 7.818 « nagyobbak, s ehez képest a várható tiszta jövedelem ... 33.209 frttal kedvezőbb.

A kiadások és bevételek egyes rovatain az 1897. évi állami költségvetés és az 1898. évi előirányzat között mutatkozó eltéréseket a következőkben indokolom:

Kiadás.

Kezelési kiadások.

1—8/a rovat.

A kezelési kiadások összes rovatain az 1897. évi költségvetéssel szemben 48.410 frttal többet irányoztam elő, mely többlet a következő tételeknél áll elő.

A személyi járandóságoknál 84 erdőgyakornoki állás új szervezése, valamint a központi és erdőszámvevőseli tisztviselők tiszti fizetésének folytatólagos szabályozására szükséges...	43.500 frt,
lakpénzrendezésekre...	5.004 «
a mely összegek együttvéve...	48.504 frtot

tesznek ki, minthogy azonban az állomások évközben való megüresedése következtében 3.304 frt megtakarítás várható, a tulajdonképeni többszükséglet csak 45.200 frt.

Az egyéb utazási költségek rovatában mutatkozó 1000 frt kevesebb szükséglet az erdőkár-eljárási költsé-

geknek az egyéb előre nem látott kezelési költségek rovatán leendő elszámolásából származik, a mely intézkedés a kolozsvári erdőigazgatóságra terjed ki és az elszámolásnak egységes alpra való hozását czélozza.

5/a) Külföldi tanulmányi utakra utiköltség. E czimen az egyéb utazási költségek rovatához csatlakozólag 5/a alatt új rovatnak a költségvetés keretébe való beillesztésével 2.000 frtot irányoztam elő, miután szükségesnek tartom, hogy úgy, mint a tárczám alá tartozó más kezelési ágaknál, az erdészetnél is gondoskodás történjék aziránt, hogy az erdészeti közegek az erdőgazdaságot érintő, egyes fontosabb kérdéseknek, valamint általában az erdőgazdaságnak és az azzal kapcsolatos berendezések és intézményeknek tanulmányozása végett külföldre kiküldhetőek legyenek.

A kezelési épületek fentartása rovaton 1.210 frttal több irányoztatott elő, miután az előállott szükséglet ezen rovat hitelének emelését a legutóbbi évek tapasztalatai szerint mellőzhetetlenné teszi.

Az egyéb előbre nem látott költségeknél 1.000 frttal többet irányoztam elő, miután ezen többszükséglet az erdőkártárgyalásoknál felmerülő utiköltségek fedezésére szolgál.

Közterhek.

9—10. rovat.

Az adók és közterhek rovatán 3.000 frt előrelátható többszükséglet fog felmerülni, a mi a községi pótdáknál mutatkozó emelkedésen kívül azon körülményben leli okát, hogy a gróf Teleki családtól megszerzett és a kolozsvári erdőigazgatóság kerületéhez tartozó sztrézsa-kerczisorai birtok adójával ezen rovat szükséglete növekedik.

Az egyházi és jótékonycélok rovatán a kimutatott 533 frt többszükséglet szintén nem volt mellőzhető, miután a nagybányai főerdőhivatal kerületében levő krácsfalusi görög kath. templom építéséhez hozzá kell járulnom.

Üzleti költségek.

11—21. rovat.

11. Az erdőrendezés és felmérés rovatán mutatkozó 36.645 frt megtakarítás az erdőrendezői munkálatok apadása folytán származó 5985 frt kevesebb szükségleten kívül a műszaki díjnokoknak eddig ezen rovatot terhelő és egészben 30.660 forintot kitevő javadalmazásának a személyi járandóságok rovatán történt előirányzásából származik.

12. *Tüzifavágatás és szállítás.* Egyes kerületekben, így a besztercebányai, zsarnóczai, soóvári és ungvári kerületekben, szintugy a vinkovcei főerdőhivatal kerületében is nagyobb mennyiségű tűzifa termelése terveztetik ugyan, mint 1897-ben, ezzel szemben azonban kevesebb szükséglet merül fel a kolozsvári erdőigazgatóság, valamint az apatini erdőhivatal kerületében, a mely körülmény a kelendőség hiányában leli indokát. Azonkívül a lugosi, ugyszintén az apatini kerületben is az irtásra kiszemelt erdőterület apadása, de főként, mert a bustyaházai erdőhivatal és a lippai főerdőhivatal kerületében a tűzifavágások jövőben legnagyobbbrészt tövön lesznek eladva s ez által e kerületben a termelési költségek nagyrészen elmaradnak, együttvéve eredményezik azt, hogy e czimen 1897. évvel szemben 120.215 frttal kisebb szükséglet állott elő.

13. *Épület- és műszerfavágatás és szállítás* rovaton 156.431 frt nagyobb szükséglet mutatkozik, miután a besztercze-

bányai erdőigazgatóság, valamint a lipitújvári főerdőhivatal kerületében az épület- és műszerfa házilag fog termeltetni, ezenkívül némi többszükséglet a máramaros-szigeti erdőigazgatóságnál is számba veendő, e mely többlet egyrészt az üzemtervek által megállapított nagyobb fahozamnak felel meg, másrészt azonban az általában költségesebb kiszállítás folytán szükséges.

14. *Fagyártmányok.* A besztercebányai erdőigazgatóság és zsarnóczai erdőhivatal kerületében a fagyártmányok házilag termelése felhagyatott s minthogy továbbá a vinkovcei főerdőhivatal kerületében a bükkfalpa készítésnél némi csökkenés fog bekövetkezni: az e czimen előirányzott költségeknél a kimutatott 65.651 frttal kisebb szükséglet állt elő.

15. *Faszéntermelés és szállítás.* A faszéntermelésnél szintén kevesebb szükséglet mutatkozik.

Az e czimen várható megtakarítás 2.985 frt az ungvári főerdőhivatal és a szászsebesi erdőhivatalnál mutató kisebb kereslettel áll összefüggésben.

16. *Erdőművelés.* Ezen a rovaton 15.439 frttal többet irányoztam elő, mint a mennyi 1897-re engedélyezett. A kimutatott többlet, úgy mint 1897-ben, 1898-ban is azon okból válik szükségessé, hogy a kopárok befásítására szolgáló erdei facsemeték, a selyemtenyésztés, valamint a gyümölcsfatenyésztés emelése céljából szükséges szederfacsemeték, illetőleg vad gyümölcs-alanyok fokozott mérvben tenyészteszenek.

Azonkívül kiváló sulyt kívánok helyezni arra is, hogy a gödöllői erdőhivatal kerületében nagyobb mérvű erdősítések fogatosítottassanak.

17. *Mellékhaszonvételek.* A szükséglet a viszonyoknak megfelelően 2.642 frttal nagyobb és pedig abból az okból,

mert a zsarnóczai erdőhivatal és a lipitújvári főerdőhivatal kerületében a téglá- és mésztermelés több költséget igényel, a m.-szigeti erdőigazgatóság kerületében pedig a bérépületeknél egyes elodázhatatlan helyreállítások válnak szükségessé.

18. *Üzleti épületek és szállítási eszközök.* Azon kerületekben, a hol a főhasználati termékek szállítását a kincstár házilagosan fogja eszközölni, több szállítási berendezés a kincstár által állítandó helyre, de azonkívül a kolozsvári erdőigazgatóság kerületében különösen az 1897. évi tavaszi árvizek okozta károk folytán az usztatás érdekében több rendbeli építkezés foganatosítandó, a zágrábi erdőigazgatóság és az otočáci erdőhivatal kerületében pedig a fakészletek kihozatala végett nagyobb mérvű utépítések fognak előfordulni, miért is 12.172 forintnyi több szükséglet állott be.

19. *Anyagok és termények* vásárlása rovatán 4.665 frttal kevesebbet irányoztam elő, miután a szászsebesi erdőhivatal kerületében az 1897. évinél kisebb tűzifamennyiség kerül megvétele, azonkívül a m.-szigeti erdőigazgatóság kerületében a gabonaszükséglet előreláthatólag kisebb leend.

20. *Leltári tárgyak beszerzése.* Az előrelátható szükséghez képest 648 frt kisebb szükséglet várható.

Bevételek.

1—6/a) rovat.

1/a) *Tűzifa eladás* rovaton azon erdőhatóságoknál, a melyeknél, a mint az a kiadások megfelelő rovatánál is említve van, nagyobb tűzifatermelés terveztetik, a bevétel megfelelő emelkedést tüntet elő. Miután azonban egyrészt a kolozsvári erdőigazgatóság kerületében a magánverseny

miatt a kincstári faanyag keresletében csökkenés állott be, másrészt pedig a lugosi és apatini kerületekben a telepítésre szánt területek irtása jórészt be van fejezve és végül, mert a bustyaházai erdőhivatal és a lippai főerdőhivatal kerületében a tűzifavágások tövön fognak eladatni és ennek folytán az a kiadás, mely különben is mint bevétel újból szerepel, elesik, ezen a rovaton 120.205 frttal kisebb bevételt irányoztam elő.

b) *Épület- és műszerfa.* A besztercebányai erdőigazgatóság, valamint a lipótújvári főerdőhivatal kerületében az épület- és műfa házilag termelése s így eladási árának az előállítási költségek megtérítésével való számbavétele folytán ezen a rovaton 219.656 frttal nagyobb bevételt vettem számba, mint 1897. évben. Ez a többlet azonban csak az által éretik el, hogy az 1898. évben is, úgy mint 1897-ben történt, a rendes hozamon felül még oly túlkoros tölgyállatok eladása is terveztetik, melyek az előbbi években kereslet hiánya miatt eladhatók nem voltak.

c) *Fagyártmányok* rovatán 71.329 frttal kevesebb bevételt kellett előirányoznom és pedig azon okból, mert a besztercebányai erdőigazgatóság és a zsarnóczai erdőhivatal kerületében a fagyártmányra alkalmas haszonfa gömbölyü állapotban fog eladatni.

d) *A faszénnél* 1.493 frt bevételi többlet irányoztatott elő, a mely többlet a soóvári erdőhivatal, illetőleg a diós-győri uradalom javára esik.

A faértékesítést illetőleg ezuttal is megemlíteni kívánom, hogy az 1897. évi költségvetés benyújtása alkalmával megjelölt elvet, hogy a megtartandó árverések által a kis- és középkereskedőknek módot és alkalmat kívánok nyújtani

ahhoz, hogy faszükségeit a kincstári erdőkből közvetlenül vehessék, a jövőre nézve is fentartani kívánom.

2. *Mellékhaszonvételek* rovatán mutatkozó 1.989 frt többlet a legelőterületek kedvezőbb értékesítésének folyománya.

3. *Anyagok és termények* rovatán az előreláthatólag értékesíthető anyagmennyiség kisebb voltára való tekintettel az 1897. évi bevételeknél 6.586 frttal kevesebb volt előírányozandó.

5. *Térítmények* rovatán az előreláthatólag értékesíthető anyagok mennyiségeire való tekintettel 1.175 frttal kisebb eredményt kellett előírányoznom.

6. *Egyéb bevételek.* Az ezen rovaton kitüntetett 16.698 forint többlet az erdőkártérítések után, valamint az árvai közbirtokossági uradalom által teljesítendő nagyobb befizetések folytán várható.

6/a) *Perköltések.* A valószínűleg bekövetkező költség megtérülésre való tekintettel 486 frttal nagyobb bevétel volt előírányozható.

Jelentés

az erdővásárlási alap állapotáról.

Az 1884. évi XXVI. t.-cz. 1. §-a rendelkezése alapján az urbéri rendezés következtében, avagy törvényhozási engedély alapján eladott állami erdők faállományáért befolyt pénzről és ennek felhasználásáról az 1896. évet illetőleg, a következőket van szerencsém jelenteni.

Bevétel.

Az 1895. év végeig eladott erdők területe 37.105.566 kataszteri holdat tesz ki.

Maradvány volt 1895. év végével:

Takarékbetétekben	---	---	---	431.612	frt	31	kr.
1895. év végével bevételi hátra-							
lékban	---	---	---	389.615	«	93 ¹ / ₂	«
Vasuti törzsrészvényekben	---	---	---	705.600	«	—	«
Regale kötvényekben	---	---	---	1350	«	—	«
				<hr/>			
				Összesen:	1,528.178	frt	24 ¹ / ₂ kr.

Az 1896. évi bevételek a következők:

1. Neuschlosz Károly és fia czég fizetett a vojloviczai erdőterületen letarolt fatömeg ára fejében esedékes 16.801 frt 40 kr. részlet után 1895. 1/III—26/X-ig 6⁰/₀ késedelmi kamat fejében

669 frt 23 krt.

2. A gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében levő «Langenthal» nevű erdőrészben, az üzemen kívül termelt faanyagának a kezelési költségek levonása után fennmaradt vételára fejében befolyt

120 frt 10 kr.

3. Bikis község által fizetendő, a község által megvett 254·59 hold majorföldeken levő cserjék értéke fejében

415 frt 20 kr.

4. Az apatini m. kir. erdőhivatal által Fernbach Bálint zombori lakosnak eladott 29.141 hold «Ondrusek» szigeti területen levő faállomány vételára fejében befizettetett

700 frt 03 kr.

5. Az apatini m. kir. erdő- hivatal kerületében telepítési czé- lokra kihasított 167·3 hold területen letarolt fatömeg ára fejében befolyt	8.850 frt — kr.
6. A görgény-üveg-csüri tele- pések fizettek vételár hátralékok után késedelmi kamatok fejében	288 frt 08 krt.
7. 8. bogojevai telepések fizettek szintén késedelmi kamatok fejében	248 frt 01 krt.
9. Takarékbetétek utáni kamatok	16.951 « 46 «
10. Regale kötvények utáni kamatok	60 « 74 ¹ / ₂ «
11. A tátralomniczi nyaraló telepen eladott 33·76 hold villatel- kek vételárából az erdővásárlási alapnak megtérített	3275 frt 27 kr.
12. Különféle bevétel	4 « 49 «
13. Takarékbetétek	12.963 « 48 «
14. Vasuti törzsrészcvények értéke	328.000 « — «
14. Idegen pénzek	757 « 36 «

1896. évben tehát eladatott 484·79
kataszteri hold erdő és a bevétel 373.303 frt 45¹/₂ kr.

Az 1896. év elején volt álladékkal együtt 37.589·356
kataszteri holdat tesz az eladott erdők területe, az összes
bevétel pedig 1,901.481 frt 70 kr. (Ebből 295.064 frt 16¹/₂
kr. a bevételi hátralékra esik.)

Kiadás.

Az 1895. év végeig megszerzett birtokok területe
72.222·782 kataszteri holdat tesz ki.

Az 1895. év végén a terhelő kiadási hátralék volt --- --- --- 135.918 frt 74 kr.

Az 1896. évi kiadások a következők.

1. A gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületében levő visegrádi kincstári erdőbirtokok közé beékelt 10·47 hold rét és 6·56 hold irtványföld megvásároltatott, ennek vételára --- --- --- --- --- 3489 frt 22¹/₂ kr.

2. Különbféle kiadások czimén Brüll Henrik és fia czégnek egyezségileg kifizettetett a tereselpataki kincstári erdőkből szállítandó tüzfára vonatkozó üzlet megszüntetéseért --- --- --- --- --- 16.520 frt — kr.

3. Az «Egyesült fővárosi takarékpénztárba» gyümölcsözésre elhelyezett --- --- --- --- --- 12.963 frt 48 kr.

4. Vasuti törzsrészvényekért kifizettetett --- --- --- --- --- 328.000 frt — kr.

5. Idegen pénzek visszatérítése --- --- --- --- --- 757 « 36 «

Az 1896. évben megszerzett birtokok területe 17·03 kataszteri holdat tesz ki és az 1896. évi kiadások összege, a m. é. hátralékkal együtt --- --- --- --- --- 497.648 frt 80¹/₂ kr.

Az 1896. év elején volt álladékkal együtt a megszerzett erdők területe 72.239·812 kat. hold és a kiadások összege 497.648 frt 80¹/₂ kr. (Ebből a kiadási hátralék 111.638 frt 74 kr.)

Vagyon állás 1896. év végén.

összes bevétel	---	---	---	---	1,901.481	frt	70	kr.
összes kiadás	---	---	---	---	497.648	«	80 ^{1/2}	«

Az összes tisztavagyon 1896. év végén 1,403.832 frt 89^{1/2} kr. és pedig:

Az 1896. évi készpénz-								
maradvány	---	---	---	---	---	frt	---	kr.
Államkötvényekben	---	---	---	---	1.350	«	---	«
Bevételi hátralékban	---	---	---	---	295.064	«	16 ^{1/2}	«
Vasuti törzsrészvényekben	---	---	---	---	1,033.600	«	---	«
Takarékbetétekben	---	---	---	---	185.457	«	47	«
					Összesen:	1,515.471	frt	63 ^{1/2} kr.
Levonva a kiadási hátralékot	---	---	---	---	111.638	«	74	kr.
Marad tiszta cselekvő vagyon	---	---	---	---	1,403.832	frt	89 ^{1/2}	kr.

II. Állami kezelésbe átvett községi erdők.

Az állam által kezelt községi erdők 1898. évi kiadásai összesen 398,676 forinttal, bevételei pedig 281,855 forinttal vannak előirányozva.

Összehasonlítva ezeket az összegeket, az 1897. évi költségvetés megfelelő adataival, a kiadásoknál 48,021 frt, a bevételeknél pedig 23,667 frt többlet mutatkozik, vagyis a tiszta kiadás emelkedésének többlete 24,354 frtot tesz.

Ennek a többletnek egy jelentékeny részét az állami kezelésnek több vármegyére történt kiterjesztése folytán voltam kénytelen az előirányzatba felvenni.

A községek, volt urbéressek, közbirtokosságok, kisebb egyházak és iskolák birtokában levő erdők okszerű kezelésének biztosítása céljából ugyanis az illető törvényhatóságok sürgető kérelmére Máramaros, Zólyom és Temes

vármegyékben, az összes községi stb. erdőket, továbbá Krassó-Szörény vármegyében a volt urbéresek erdeit és végül Temesvár sz. kir. város erdeit, időközben az állam kezelésébe voltam kénytelen átvenni. Máramaros vármegye érdekelt birtokosai azonban az összesen 23,086 frttal előirányzott kezelési költségekből ez idő szerint megerősítéssel is csak 14,500 forintot képesek megtéríteni, az átvétel tehát, melyet a szóban forgó erdők igen kedvezőtlen gazdasági viszonyai elkerülhetlenné tettek, csak úgy történhetett meg, ha az ezen összegen felül még szükséges 8,586 frt kiadásról egyelőre az állam gondoskodik.

Emeltem továbbá az állam költségén fentartott csemetékertek költségeit is 10,000 frttal, mivel a meglevő csemetékertek a kopárterületek beerdősítésére és a szegényebb községek és volt urbéresek erdősítéseinek előmozdítására szükséges csemete készleteket nem képesek kellő mennyiségben szolgáltatni; s ezen kívül a selyemtenyésztés emelése érdekében az eperfa csemeteket is szaporítanom kell.

A kiadások többletének többi része az 1897. évi költségvetéshez képest néhány kezelési rovatnál csekély mértékben emelkedett szükséglet fedezésére fog szolgálni.

A mi az egyes rovatoknál mutatkozó eltéréseket illeti, ezek indokolására a következőket van szerencsém előadni.

Kiadások.

Kezelési kiadások. 1—8. rovat.

1. *A személyes járandóságoknál* az 1897. évi költségvetéshez képest 33,569 frt többlet van felvéve. Ebből az összegből azonban 12,410 frt csak látszólagos többlet, mely a 9. (erdőrendezési) rovat alatt meg van takarítva, s onnan ered, hogy mint már a kincstári erdők költség

előirányzatának indokolásában említeni szerencsém volt, a műszaki díjnoki intézményt megszüntetni s illetve a műszaki díjnokokat gyakornokokká kinevezni szándékozván: ezeknek segélydíjait ezen rovat alatt vettem fel, de egyidejűleg a műszaki díjnokoknak jelenlegi 365 frttal számított és egészben 12,410 frtot tevő javadalmazását a 9. rovat alatt, hol eddig előirányozva volt, töröltem.

A tulajdonképeni többlet tehát 23,119 frt. Ebből 16,283 frt a Máramaros, Zólyom, Krassó-Szörény, Temes vármegyék és Temesvár sz. kir. város erdeinek állami kezelésbe vétele folytán rendszeresített erdőtisztai állásokra, nevezetesen 1 erdőmester, 3 főerdész, 6 erdész, 2 erdészjelölt, 2 erdőgyakornok fizetésére, lakpénzére, fa- és földjárandóságára esik. Ez a kiadási többlet azonban az előbb említett vármegyék és város által fizetett kezelési költség átalányban fedezetét találja.

További 500 frt a központi igazgatásnál alkalmazott erdőtanácsos, az ugyanott alkalmazott 2 főerdész és a besztercei m. kir. erdőigazgatóságnál alkalmazott erdőszámvizsgáló fizetésének rendezésére szükséges, 4,590 forint pedig a műszaki díjnoki intézmény megszüntetése folytán helyettük rendszeresítendő erdőgyakornoki állások javadalmazására esik, 1,055 frt a személyes járandóságok részletezésénél a volt naszódvidéki községek (a besztercei m. kir. erdőigazgatóság) költségvetéséből vétetett át s a nevezett községek által fedeztetik.

Végül a még hátra levő 691 frt többkiadást a tüzi-faárak emelkedése folytán tűzifa megváltásokra kellett felvennem.

2 Az *irodabér, irodaszolgatartási és irodai átalányoknál* az 1897. évi költségvetéshez képest 3,668 frt többlet van felvéve, miből 2,460 frt a fentebb említett vármegyékben

szervezett erdőhivatal és erdőgondnokságok irodáinak ellátására, 1,208 frt pedig a fokozott erdőrendezési munkákat folytán több erdőgondnokságnál szükségelt nagyobb irodai helyiségek bérletére esik. Ezen többletből 2,460 frt az ujonnan állami kezelésbe átvett s fennebb említett vármegyék által fizetett kezelési átalányban fedezetét találja.

3. *Az egyéb irodai költségeknél* mutatkozó 290 frt többlet az ujonnan szervezett erdőhivatal és erdőgondnokságok e nemű költségei miatt állott elő, s az ujonnan állami kezelésbe átvett erdők birtokosai által fizetett kezelési költségben fedezetét találja.

4. *A lótartási átalányoknál* felvett 3,950 frt többlet az ujonnan szervezet állásokra esik, mely összegből 2,967 frt az illető birtokosok által fizetett kezelési költség átalányban még fedezetet talál, ellenben 983 frtot az államnak kell fedezni.

5. *Az egyéb utazási költségeknél* felvett 6,674 frt többletből 4,090 frt az ujonnan szervezett állásokat ellátó erdőtisztek napidíjaira és utiköltségeire esik, 2,584 frt pedig az előző évek tapasztalatai alapján irányoztatott elő.

6. *A kezelési épületek fentartásánál* mutatkozó 21 frt többlet az előreláthatólag felmerülő több szükségletnek megfelelően vétetett fel.

7. *A jutalmak és segélyeknél* mutatkozó 300 frt többlet az ujonnan szervezett állásokra való tekintettel vétetett fel.

8. *Az egyéb előre nem látott költségeknél* mutatkozó 190 frt többletből 125 frt az ujonnan szervezett erdőhivatal és erdőgondnokságok e nemű szükségletére esik, 65 frt pedig az előreláthatólag felmerülő több szükségletnek megfelelően irányoztatott elő.

Erdőrendezési és egyéb dologi kiadások.

(9—12. rovat.)

9. Az erdőrendezésnél az 1897. évi költségvetéshez képest felvett 11,063 frt kevesebb kiadás onnan ered, hogy, mint már fentebb említettem, a műszaki díjnoki intézményt megszüntetni és a műszaki díjnokokat gyakor-nokokká kinevezni szándékozván, egyfelől azoknak eddig ezen a rovaton előírányzott 12,410 forintnyi napidijait itt töröltem, illetve a személyes járandóságok rovata alatt előírányzott segélydíj-összegbe helyeztem át, s ezen kívül az 1897. évi költségvetésben már tárgyalt hivataloknál is 215 frttal apasztottam a költségeket, másfelől azonban az ujonnan állami kezelésbe vett erdőknél az erdőrendezési munkálatokkal kapcsolatos kiadások fedezésére 1,562 frtot vettem fel.

10. A csemetekertek és erdőstítéseknél felvett 10,000 frt többlet, mint fentebb említettem, a gyömölcsfaalanyok nevelésére, a selyemtenyésztés érdekében telepített eperfa csemetekertek kiterjesztésére és a szegény községeknek és kisebb erdőbirtokosoknak erdei facsemetékkel nagyobb mértékben való ellátására szükséges.

11. A leltári tárgyak beszerzésénél mutatkozó 467 frt többletből 441 frt az ujonnan szervezett erdőhivatalra és erdőgondnokságokra esik; a többi 26 frtot pedig az e czimen előreláthatólag felmerülő több szükségletnek fedezésére kellett felvenni.

12. Az egyéb előre nem látható dologi és erdőrendezési kiadásoknál az ujonnan szervezett erdőhivatal és erdőgondnokságok e nemű szükségletére 65 frtot kellett felvennem, ellenben a régi erdőgondnokságoknál a kiadásokat e czimen 110 frttal apaszthattam, s így e rovat alatt a szükséglet az 1897. évihez képest 45 frttal kevesebb.

Bevételek.

(1., 2. rovat.)

1. *A vármegyék és városok által fizetett kezelési költség átalányok* czimén felvett 25,205 frt több bevétel onnan származik, hogy az ujabban állami kezelésbe vett erdők után Temesvár sz. kir. város, Krassó-Szörény, Temes, Máramaros és Zólyom vármegyék 22,100 frt, Arad vármegyében a hódos-bodrogi gör. keleti zárda 124 frt, és Pozsony vármegyében Somorja város 212 frt kezelési átalányt fizetnek, továbbá a besztercei m. kir. erdőigazgatóságnál 3,620 frtot a magasabb kiadások arányában fel kellett venni, míg ellenben a fehértemplomi 14. sz. vagyonközségnél a kisebb kiadás arányában 751 frtot és Torda-Aranyos vármegyénél az állami kezelésbe át nem vett erdőtiszt fizetésének emelése folytán 100 frtot ki kellett hagyni.

2. Az egyéb bevételek allatt 1,538 frttal kevesebb irányoztatik elő, mint az 1897. évben és pedig azon okból, mivel az eddig, a fehértemplomi 14. számú vagyonközségnél Versecz város erdejének kezelése érdekében szükséges utazásokra felvett 630 frtot Versecz, Temesvár sz. kir. város, Krassó-Szörény és Temes vármegyék alatt irányozván elő, az ezen összeg fedezésére szolgáló 500 frtot ezen a rovaton el kellett ejteni, továbbá Szolnok-Doboka vármegyében az üzemrendezési költségek megtérítéséből várható bevételeket 540 frttal és Ujvidéken a mezőgazdasági haszonvételek után remélhelő béreket a szerződéseknek megfelelően 748 frttal leszállítani kellett; ellenben Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyénél a váczi püspöki uradalomtól bérbevett épületek és földek albérletéből 150 frt, valamint Torda-Aranyos vármegyénél az állami

kezelésbe át nem vett erdőliszt fizetésének emelése folytán 100 frt több bevétel volt előirányzandó.

III. Erdőfelügyelőségek.

Kiadás, 3. czim.

Az erdőfelügyelőségek 1898. évi előirányzatába az 1897. évre megállapított költségvetésből eltérőleg 980 frttal kisebb kiadást azon okból vettem fel, mert a központi személyzetnél az országos főerdőmesternek a V. fizetési osztály 2-ik fokozatába történt kinevezése — és egy főerdőtanácsosnak a személyes pótlék megszűnése mellett a VI. fizetési osztály 1-ső fokozatába történt előléptetése következtében 1,500 frttal kisebb, ellenben az 1893. évi IV. t.-cz. 19. §-a értelmében a főerdőfelügyelő és az erdőtanácsos illetményeinek rendezésére 400 frttal és az alerdőfelügyelők beosztása folytán a lakpénzeknél 100 frttal nagyobb kiadást irányoztam elő.

IV. Erdőőri szakiskolák.

Kiadás, 4. czim. Bevétel, 2. czim.

Az erdőőri szakiskolák 1898. évi előirányzatába az 1897. évre megállapított költségvetéstől eltérőleg 1,925 frt nagyobb kiadást irányoztam elő.

Ezen többlet indokolására van szerencsém előadni, hogy az erdőőri szakiskolák fokozatos fejlesztése mellett, az általuk használt épületeket nagyobb mérvben javíttatni és átalakítani, valamint részben újakat felállítani szükséges, továbbá a görgény-szt.-imrei és liptó-ujvári erdőőri szakiskolák kezelése alatt álló és üzemterv szerint kezelendő tanulmányi erdők fahozama az illető erdőőri szakiskola tűzifa szükségletét és a tisztviselőknek természetben kiszolgáltató tűzifa illetményeit nem fedezvén, a szükséges

tüzifa mennyiséget a kincstári erdőktől kell beszereznem, végül a vadászerdei erdőőri szakiskolai kezelése alatt álló tanulmányi erdő fahozamának értékesítése tekintetéből — minthogy a vállalkozóval a kötött szerződés 1897. év végével lejárt, — a tervezett házi kezelés költségeit előirányoznom kellett.

Az erdőőri szakiskolák bevételei az 1898. év előirányzatba az 1898. évre megállapított költségvetéstől eltérőleg 2,500 frttal nagyobb összeggel vétettek fel, mivel Szeged és Szabadka szab. kir. városok által a királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskola felállítása alkalmával 6, illetőleg 3 növendék után biztosított és több növendéknek saját költségére történendő felvétele folytán fizetendő díjakat az eddigi tapasztalatok szerint 2,500 forinttal kellett előirányoznom.

V. Országos erdei alap.

Kiadás, 5. czim. — Bevétel, 3. czim.

Az országos erdei alap 1898. évi előirányzata az 1897. évre megállapított költségvetéstől nem tér el.

A költségvetésbe felvett összeg, tekintettel a kopár területek nagyobb mérvű befásításának előmozdítása végett nagyobb mennyiségben kiosztandó facsemeték termelési költségeire és több új csemetekert tervezett felállítására, valamint a tervbe vett erdészeti kísérleti ügy segélyezésére, mint elkerülhetlenül szükséges kiadás előirányozandó volt.

Állami segély kopár területek befásítására.

Kiadás, 6. czim.

Ő császári és apostoli királyi Felségének 1896. évi november hó 26-án tartott legkegyelmesebb trónbeszédében kifejezést nyert azon általános óhaj, hogy a folyamszabályozási munkálatok eredményének biztosítása végett a kopár területek befásítása fokozott erővel történjék.

Az erdőtörvény 165., ill. 177. szakaszai szerint a kopár területek befásítását az állam előmozdítja: a beerdősítendő területek adómentessé tételével, mag és csemeték ingyenes kiosztásával, pénzsegélyek és pénzkölcsönök engedélyezésével.

A csemeték termelésével és azok ingyenes kiosztásával járó költségeket az országos erdei alap 1898. évi előirányzatába vettem fel, míg a kilátásba helyezett állami kedvezmények közül a magvak ingyenes kiosztásával járó költségek, pénzsegélyek és pénzkölcsönök fedezésére az 1879. évi XXXI. t.-cz. 177. szakaszának 6. és 7. bekezdése értelmében 50,000 frtot irányoztam elő államsegély czimén, mivel a közérdekből elrendelt befásítási munkálatoknál kilátásba helyezett pénzsegélyek, a «Mezőségen» Coronini község határában, a hevesmegyei Tarna patak mentén, a Nógrád vármegyei Tiszovnyik völgyben, a piliscsabai katonai tábor felett és Nagy-Küküllő vármegyében elterülő kopár területeken már megkezdett és szép eredményekre jogosító befásítás folytatásával járó kiadások, valamint a fiumei Karst vidékén legközelebb elrendelendő befásítás költségei az országos erdei alap bevételeiben fedezetet nem találnak.

Tekintettel a befásítás közgazdasági fontosságára és annak a folyam-szabályozási munkálatokra gyakorlandó eredményére, tisztelettel kérem ezen összeg engedélyezését.

Magyar erdészeti kísérleti állomások.

Irta: *Bund Károly* m. kir. erdészjelölt.

Egyesületünk már a múlt évi december hóban tartott közgyűlés alkalmával értesült a földmivelésügyi miniszter ur leirataiból arról, hogy az erdészeti kísérleti állomások szervezésének kérdése a megoldás küszöbére